

Vzpomínka na naše předchůdce:

Prof. Ing. Ferdinand BUDINSKÝ, DrSc.

Autor: Jiřina Masnerová, Zdeněk Kuliš

České vysoké učení technické, Rektorát ČVUT, Archiv ČVUT a Fakulta strojní, Ústav mechaniky
<masnero@vc.cvut.cz, Zdenek.Kulis@fs.cvut.cz>

Já sloužím.

Prof. Ing. Ferdinand Budinský, DrSc., *18. 3. 1905 Bratislava, †16. 6. 1956 Praha

Vypůjčené heslo z erbu Jana Lucemburského „*Ich dien - já sloužím*“ provázelo významného českého strojaře, profesora Ferdinanda Budinského, celý život.

Syn armádního plukovníka Antonína Budinského se narodil 18. března 1905 v Bratislavě. V roce 1923 maturoval s výborným výsledkem na II. státní reálce v Praze-Vinohradech. Také studium na Vysoké škole strojního a elektrotechnického inženýrství při Českém vysokém učení ukončil v roce 1930 druhou státní zkouškou s vyznamenáním. Od roku 1928 do roku 1936 pracoval jako asistent u profesora Karla Spály (28. 1. 1875–8. 9. 1953) v Ústavu pružnosti a pevnosti na ČVUT. V tomto období vypracoval např. nové metody výpočtu pružných řetězovek a další. Koncem roku 1936 nastoupil do firmy Českomoravská-Kolben-Daněk do funkce vedoucího studijního oddělení Libeňského závodu. Tam pracoval deset let a svůj zájem soustředil v první řadě na odborné technické problémy. Vypracoval nový způsob výpočtu z tvarové pevnosti, novou grafickou metodu harmonické analýzy a výpočet kmitání strojních součástí. Výsledky jeho odborné činnosti byly publikovány v tehdejších interních zprávách ČKD.

Po druhé světové válce se vrátil na pražskou techniku. V roce 1946 byl jmenován řádným profesorem „*pro obor nauky pevnosti a teorie a stavby součástí strojů pístových*“ na Vysoké škole strojního a elektrotechnického inženýrství při ČVUT, s účinností od 1. října 1945. Později byl jmenován vedoucím katedry mechaniky a současně vedoucím Ústavu pružnosti a pevnosti. Profesor Budinský věnoval všechny své schopnosti a bohaté zkušenosti studentům. Vzorně sestavoval své přednášky a nelitoval času ani námahy, aby studentům zprostředkoval nejnovější poznatky ve svém oboru. V krátké době vydal I. díl skript Nauka o pružnosti a pevnosti a začal zpracovávat

Obrázek 42: PROF. ING. FERDINAND BUDINSKÝ, DRSc. (18. 3. 1905–16. 6. 1956)

díl druhý. Zároveň intenzivně spolupracoval s průmyslem, zvláště s elektrárnou Štěchovice a s ČKD. Byl spoluzakladatelem a poradcem VÚTS, kde navrhl např. nový typ pulsátoru. Měl řadu přednášek v SIA, na kongresu technické mechaniky v Paříži přednášel o řešení torsních kmitů. Byl pozván na kongres mechaniky v Londýně.

Svým kolegům i posluchačům předával ochotně své bohaté zkušenosti. Mezi spolupracovníky i studenty byl neobyčejně oblíben, o čemž svědčí i zajímavé vzpomínání jeho tehdejšího asistenta Ing. Františka Světničky, dnešního občana Velké Británie, na Rektorátě ČVUT v roce 1999.

Dne 3. 4. 1951 však byl profesor Budinský postižen podle zachovaných dokumentů z přepracování *iktem mozkovým*. Nemoc ho vyřadila z aktivní pedagogické činnosti. Ministerským výnosem z 10. 3. 1952 mu bylo přiznáno po dobu nemoci 75% základního platu včetně nemocenské. Dne 1. 4. 1952 byl uznán práce schopným a začal pracovat opět s nebývalým elánem. Vypracoval zejména nový způsob výpočtu přírubových spojů, které byly základem připravované normy, a zdokonalil podle nejnovějších zkušeností výpočty podle tvarové pevnosti a výpočty předepjatých spojů. Pokračoval ve své poradní činnosti a uveřejňoval v časopise Strojírnoství odborné statě o tvarové pevnosti, které přehledně zachycovaly tehdejší stav znalostí v tomto oboru. Přesto podáním z 29. 10. 1953 sděluje děkanát Fakulty strojní, že „*prof. Budinský je neschopen vykonávat v plné míře funkci vedoucího ústavu pružnosti a pevnosti, že však zůstává nadále členem katedry mechaniky se sníženým pracovním úvazkem. V důsledku toho doporučil děkanát, aby prof. B. byl snížen jeho měsíční plat o 20%*“.

V dubnu roku 1956 stihl profesora Budinského druhý záchvat mrtvice přímo ve škole, byl převezen do nemocnice a požádal o převod do invalidního důchodu. Jeho nadřízený, profesor Josef Šrejtr (11. 2. 1901–26. 7. 1968), vedoucí katedry mechaniky, ve svém zhodnocení činnosti profesora Budinského píše, že „*...je neobyčejně oblíben jak mezi spolupracovníky, tak i mezi studenty. . . Pro fakultu je velkou ztrátou, že pro onemocnění, k němuž pravděpodobně přispělo i velké přetížení prof. Budinského, je v této době vyřazen z pedagogické činnosti*“. Přesto „*...si jeho spolupracovníci váží toho, že může být alespoň vědecky činný a přáli by si, aby byl pro tuto svou činnost co nejlépe zabezpečen. . .*“. Zároveň je v jeho osobním spise z tohoto období

dokument, který oznamuje, že Státní komise pro vědecké hodnosti udělila v roce 1956 (přesné datum neuvedeno) Ing. Budinskému hodnost doktora technických věd (č. 5425). Na dokumentu je připsána rukou referenta nenápadná poznámka, „dle telef. sdělení děkana Petránka (30. 11. 1895–18. 4. 1982) dne 16. 6. 1956 prof. Budinský zemřel. Výměř nebudeme odesílat. Výplatu zvýšení provedla účtárna 15. 5. 1956.“ Jmenovací dekret č. j. 5425-II-1956, v Praze dne 12. května 1956 je přeškrtnut, zřejmě neodeslán a nepodepsán rektorem Th. Ježdíkem (9. 11. 1889–27. 2. 1967).

Profesor Ing. Ferdinand Budinský, DrSc. zemřel 16. 6. 1956 v Praze.